

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 32,194 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างรายจังหวัดตามภาคภูมิศาสตร์ ได้ภาคภูมิศาสตร์ละ 5 จังหวัด รวม 25 จังหวัด
 - 2.2 นำรายชื่อจังหวัดตามข้อ 2.1 มาสุ่มจำนวนโรงเรียน จังหวัดละ 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 โรงเรียน มีจำนวนผู้อำนวยการสถานศึกษา 400 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถานที่ตั้ง (ภาค)	ประชากร							กลุ่มตัวอย่าง						
	ในเขต			นอกเขต				ในเขต			นอกเขต			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
กลาง	840	1,236	1,123	1340	919	980	6438	13	14	13	14	13	13	80
ใต้	690	785	697	1468	860	843	5343	11	11	11	11	11	11	66
เหนือ	793	970	843	1,600	893	795	5894	12	12	12	13	12	12	73
ตะวันออก	753	897	837	834	799	677	4797	10	10	10	10	10	10	60
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1257	1445	1342	1920	2210	1548	9722	20	20	20	21	20	20	121
รวม	4333	5333	4842	7162	5681	4843	32194	66	67	66	68	67	66	400

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องขนาดโรงเรียน สภาพชุมชนของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามกำหนดไว้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว และด้านคุณลักษณะวิชาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาทฤษฎี และตำราที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารตามแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติมาตรฐานวิชาชีพครู มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ของผู้บริหารจากเอกสารและตำราต่าง ๆ และจากผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

3.1 ผศ.ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ผศ.ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นายสำเริง แสงทัน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านชัยสนุ่น

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

3.4 นายชูชาติ อะโน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสวนทองรวมมิตร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

3.5 นายยุทธศิลป์ พานนนท์

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองผักหนอก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้การหา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .22-.83

6. นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .97

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรอง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 175 เขตพื้นที่การศึกษา โดยวิธีการส่งตัวอย่าง
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับ ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับ ไปรษณีย์ตามที่อยู่ของผู้วิจัยที่ได้เจ้าหน้าที่ของและติดแสตมป์ให้ไว้พร้อมแล้ว ภายในเวลาที่กำหนดไว้
3. ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนดไว้ ได้ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวน 367 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 91.75 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. การวิเคราะห์คุณลักษณะที่จำเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วเทียบกับเกณฑ์ ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) ดังนี้
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง คุณลักษณะจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง คุณลักษณะจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง คุณลักษณะจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง คุณลักษณะจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติ

1. การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำแนกตามสภาพชุมชนของโรงเรียน ใช้ *t-test*
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Test)